

hyväksymispäivä arvosana

arvostelija

Android-sovellusten testaaminen

Juho Niemistö

Helsinki 11.11.2012

Pro gradu -tutkielma

HELSINGIN YLIOPISTO

Tietojenkäsittelytieteen laitos

Tiedekunta — Fakultet — Faculty		Laitos — Institution — Department	
Matemaattis-luonnontieteellinen		Tietojenkäsittelytieteen laitos	
Tekijä — Författare — Author			
Juho Niemistö			
Työn nimi — Arbetets titel — Title			
Android-sovellusten testaaminen			
Oppiaine — Läroämne — Subject			
Tietojenkäsittelytiede			
Työn laji — Arbetets art — Level		Aika — Datum — Month and year	Sivumäärä — Sidoantal — Number of pages
Pro gradu -tutkielma		11.11.2012	26 sivua
Tiivistelmä — Referat — Abstract			
Ääkkönen			
Avainsanat — Nyckelord — Keywords			
Android			
Säilytyspaikka — Förvaringsställe — Where deposited			
Muita tietoja — Övriga uppgifter — Additional information			

Sisältö

1	Johdanto	1
2	Android	2
2.1	Historia	2
2.2	Ihan perusteet	2
2.3	Aktiviteetit	4
2.4	Palvelut	7
2.5	Sisällöntarjoajat	8
2.6	Aikeet	9
2.7	Android manifest	10
3	Android-sovellusten testaamisen perusteet	10
3.1	Testaamisen peruskäsitteitä	10
3.2	Mikä on hyvä testityökalu?	12
3.3	Android SDK:n mukana tulevia testityökaluja	12
3.4	Komponenttikohtaiset testiluokat	13
3.5	MonkeyRunner	14
3.6	Monkey	15
3.7	Androidin testaustyökalujen arviointia	15
4	Testiprojektista	15
5	Yksikkötestityökaluja	16
5.1	Robolectric	16
5.2	Aiempaa tutkimusta	16
5.3	Testit	17
5.4	Analyysi	17
6	Toiminnallinen testaus	18

	iii
6.1 Robotium	18
6.2 Troyd	18
6.3 TEMA	19
6.4 Aiempaa tutkimusta	19
6.5 Testit	19
6.6 Analyysi	19
7 yksityisyys/turvallisuus/tms	20
7.1 Androidin tietoturvaratkaisuista	20
7.2 Fuzzing	20
8 Fragmentaatio	20
8.1 Androidin fragmentaatio	21
8.2 Mitä keinoja android sdk tarjoaa fragmentaation hallintaan	22
9 Profiling	23
10 Pohdintaa	23
11 Yhteenveto	23
Lähteet	24

1 Johdanto

Tällä hetkellä copypaste suoraan aihe-esittelystä.. Refaktoroin sitten kun muu sisältö alkaa olla paremmin hahmotettuna

Googlen kehittämä Android on noussut viime vuosina markkinaosuudeltaan suurimmaksi mobiililaitteiden käyttöjärjestelmäksi. Kuka tahansa voi kehittää Androidille sovelluksia, joiden kehittämiseen tarvittavat välineet ovat ilmaiseksi saatavilla. Eri-laisia sovelluksia onkin kehitetty jo noin 500 000.

Mobiilisovellusten kehittämiseen liittyy monia haasteita. Niitä ovat muunmuassa rajalliset laitteistoresurssit, käytettävyyden pienellä näytöllä sekä yksityisyyteen ja tietoturvaan liittyvät kysymykset. Androidilla on lisäksi esimerkiksi Applen iOS-alustaan verrattuna omia haasteinaan Android-laitteiden valtava kirjo. Android-laitteita valmistavat kymmenet eri valmistajat ja ne vaihtelevat kameroista tablettien kautta digibokseihin. Laitteissa on hyvin eritehoisia prosessoreita ja lisälaitteita, kuten gps-tai kiihtyvyysantureita, on vaihtelevasti.

Sovellusten laatu on erityisen tärkeää Android-alustalla, jossa kilpailua on runsaasti ja sovellusten hinta niin alhainen, ettei se muodosta esteitä sovelluksen vaihtamista toiseen. Sovelluskauppa on myös aina saatavilla suoraan laitteesta.

Gradun tavoitteena on syventyä Android-sovellusten testaamiseen ja testaustyökaluihin. Tutustun kirjallisuudessa esiteltyihin sekä Androidin kehitystyökalujen mukana tuleviin testaustyökaluihin. Kirjallisuuskatsauksen lisäksi vertailen työkaluja testaamalla niiden avulla esimerkksiovellusta ja analysoin testien perusteella niiden puutteita ja vahvuuksia.

Käsittelen gradussa vain Androidille javalla kehitettyjä natiivi-sovelluksia. Androidille voi kehittää sovelluksia myös muunmuassa html5:llä ja erilaisilla työkaluilla, jotka generoivat automaattisesti natiivikoodia useille mobiilialustoille. Osa testaus työkaluista mahdollistaa toki myös tällaisten sovellusten testaamisen. Keskityn vain automaattisiin testaustyökaluihin, joten esimerkiksi manuaaliseen käytettävyydentestaukseen liittyvät prosessit ja työkalut on rajattu tämän työn ulkopuolelle.

Aihe-esittelyssä listatut alustavat lähteet: [TKH11] [HSJ11] [MYC⁺11] [Spa10] [KM10] [MMP⁺12] [HN11] [Was10] [HP11]

2 Android

Perusjutut androidista.

2.1 Historia

Androidin kehityksen aloitti Android Inc. -niminen yritys vuonna 2003. Google osti sen vuonna 2005. Kaksi vuotta myöhemmin, marraskuussa 2007 Androidin ensimmäinen versio julkaistiin ja samalla kerrottiin, että sen kehityksestä vastaa Open Handset Alliance, johon kuului Googlen lisäksi puhelinvalmistajia, kuten HTC ja Samsung, operaattoreita, kuten Sprint Nextel ja T-Mobile sekä komponenttivalmistajia, kuten Qualcomm ja Texas Instruments.

Ensimmäinen Androidille julkaistu kaupallinen laite oli HTC Dream -älypuhelin, joka julkaistiin lokakuussa 2008. Loppuvuodesta 2010 Android nousi älypuhelinmarkkinajohtajaksi. Syksyllä 2012 Androidilla oli jo tutkimuksesta riippuen 50-70 prosentin markkinaosuus ja laitevalikoima on kasvanut älypuhelimista muunmuassa tablet-tietokoneisiin, digibokseihin ja kameroihin.[wik]

Tähän vähän kattavammin jotain..

2.2 Ihan perusteet

Android-sovelluksia tehdään Java-ohjelmointikielellä. Google julkaisee ilmaista SDK:ta (suomennos!), joka kääntää sovelluksen ja pakkaa sen kuvien ja muiden resurssien kanssa apk-tiedostoksi, joka sisältää yhden sovelluksen kaiken tiedon. Sitä käytetään myös sovelluksen asentamiseen Android-puhelimeen.

Android on rakennettu Linuxin ytimen version 2.6 päälle. Jokainen sovellus on oma käyttäjänsä järjestelmässä ja sovellusten oikeudet on rajattu siten että ne pääsevät käsiksi vain kyseiseen sovellukseen liittyviin resursseihin. Lisäksi jokainen sovellus pyörii omassa virtuaalikoneessaan eristettynä muista sovelluksista. Jokaisella sovelluksella on oma prosessinsa, jota Android hallitsee sovelluksen elinkaaren ajan. Androidin perusturvallisuusratkaisu noudattaa principle of least privilegeä (suomennos). Sovelluksella on vain ne oikeudet, joita se vähintään tarvitsee toimintaansa. Kaikkia ylimääräisiä oikeuksia varten täytyy erikseen pyytää lupa.

Android-sovellukset koostuvat neljän tyyppisistä komponenteista: aktiviteeteista (activities), palveluista (services), sisällöntarjoajista (content providers) sekä lähetysten

vastaanottajista (broadcast receivers).

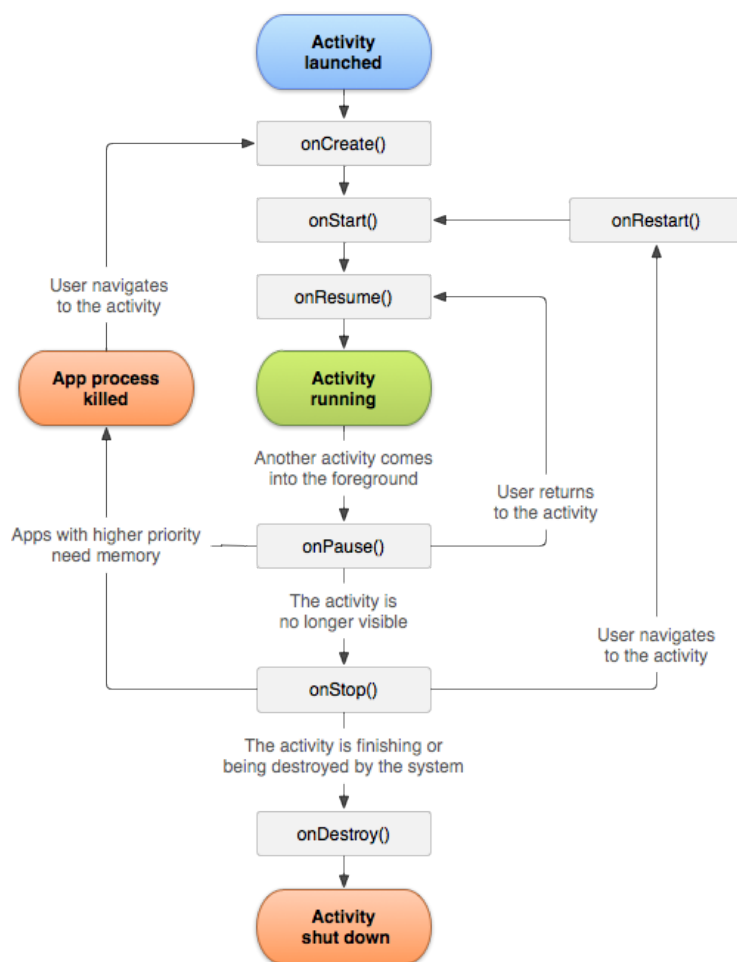
Aktiviteetti kuvaa yhtä sovelluksen näkymää. Sovelluksen käyttöliittymä koostuu useista aktiviteeteista, jotka muodostavat yhdessä koherentin sovelluksen, mutta jokainen aktiviteetti on toisistaan riippumaton. Eri sovellukset voivat myös käynnistää toistensa aktiviteetteja, mikäli vastaanottava sovellus sen sallii. Esimerkiksi kamera-sovellus voi käynnistää sähköposti-sovelluksen sähköpostinkirjoitus-aktiviteetin, jos ottamansa kuvan haluaa jakaa sähköpostilla. Aktiviteetit ovat Androidissa Activity-luokan aliluokkia.

Palvelut ovat taustaprosesseja, jotka suorittavat pitkäkestoisia operaatioita, kuten tiedon lataamista verkosta tai musiikin soittamista taustalla samalla kun käyttäjä käyttää toista sovellusta. Palvelut eivät tarjoa käyttöliittymää ja toiset komponentit, kuten aktiviteetit, voivat käynnistää niitä. Palvelut ovat Service-luokan aliluokkia.

Sisällöntarjoajat vastaavat sovelluksen tarvitseman tiedon lukemisesta ja kirjoittamisesta pitkäkestoiseen muistiin. Tallennuspaikkana voi olla laitteen tiedostojärjestelmä, SQLite-tietokanta, verkko tai ylipäänsä mikä tahansa kohde, johon sovelluksella on luku tai kirjoitusoikeudet. Sovellukset voivat käyttää toistensa sisällöntarjoajia mikäli sovellus julkaisee ne muiden sovellusten käyttöön. Sisällöntarjoajat toteuttavat ContentProvider-rajapinnan, joka mahdollistaa transaktiot datan kirjoittamiseen ja lukemiseen.

Lähetysten vastaanottajat reagoivat järjestelmänlaajuisiin viesteihin ja tapahtumiin. Tällaisia ovat esimerkiksi ilmoitus, että patteri on lopussa, tai että käyttäjä on sulkenut tai avannut näytön. Ne voivat myös lähettää järjestelmänlaajuisia tapahtumaviestejä muille sovelluksille. Lähetysten vastaanottajat ovat BroadcastReceiver-luokan aliluokkia, ja tapahtumat ovat Intent-luokan aliluokkia.

Android-sovellukset käyttävät usein hyväkseen toisten sovellusten komponentteja. Sovellukset eivät pysty suoraan kutsumaan toisiaan, vaan halutessaan hyödyntää toisten sovellusten ominaisuuksia sovellus luo uuden aikeen, jonka järjestelmä välittää tiettyjen sääntöjen perusteella sopivalle vastaanottajalle (katso luku 2.6). Koska aiheet voivat käynnistää sovelluksesta monia eri komponentteja, Android-sovelluksilla ei ole yksittäistä main-metodia, joka käynnistäisi ohjelman, kuten usein muissa sovelluksissa on tapana. [andb]

Kuva 1: placeholder omalle kuvalle

2.3 Aktiviteetit

Aktiviteetit kuvaavat yhtä sovelluksen näkymää. Tyypillisesti aktiviteetti on koko näytön kokoinen, mutta ne voivat olla myös pienempiä tai leijua osittain toisen aktiviteetin päällä. Yksi sovelluksen aktiviteeteista on yleensä pääaktiviteetti, joka käynnistyy silloin, kun käyttäjä avaa sovelluksen.

Aktiviteettien elinkaaren hallinta on Android-sovelluksen kriittisimpiä osia, koska järjestelmän resurssit ovat yleensä hyvin rajalliset ja Android-laitteiden käyttöön liittyy usein tiheä vaihtelu eri sovellusten välillä. Tällöin on tärkeää, että sovellus luovuttaa varaamansa resurssit muiden sovellusten käyttöön kun sovellus vaihtuu ja vastaavasti osaa palautua takaisin pysäytettäessä olleeseen tilaan käyttäjän palatessa sovellukseen. Nämä vaihdokset pitäisi lisäksi tapahtua mahdollisimman tehokkaasti, että järjestelmän toiminta olisi käyttäjän näkökulmasta mahdollisimman

sulavaa sovellusten tilojen vaihtamisen yhteydessä.

Aktiviteetilla voi olla pitkäkestoisemmin kolme eri tilaa. Aktiviteetti on aktiivisessa tilassa (resumed) silloin kun se on näytön etualalla ja käyttäjä käyttää juuri sitä aktiviteettia. Keskeytetyssä (paused) tilassa aktiviteetti on, kun se on osittain näkyvissä, mutta jokin toinen aktiviteetti on aktiivisena sen päällä. Keskeytetyt aktiviteetit ja niiden tilat pysyvät muistissa, joskin jos laitteen muisti on äärimmäisen lopussa, järjestelmä saattaa tuhota sen. Aktiviteetti on pysäytetty (stopped) silloin, kun jokin toinen aktiviteetti peittää sen kokonaan näkyvistä. Tällainenkin aktiviteetti säilyy muistissa, jos laitteen resurssit ovat riittävät, mutta järjestelmä voi tuhota sen koska vain, jos resursseja tarvitaan muiden aktiviteettien käyttöön.

Aktiviteetin siirtyminen eri tilojen välillä tapahtuu järjestelmän kutsuessa aktiviteetin callback-metodeita (suomennos?). Mahdolliset tilasiirtymäpolut näkyvät kuvassa 1.

Aktiviteetin koko elinkaari tapahtuu onCreate()- ja onDestroy()-kutsujen välillä. Aktiviteetin tulisi tehdä kaikki kerran suoritettavat globaalit tilanalustustehtävät kutsuttaessa onCreate()-metodia, kuten ulkoasun määrittely tai koko aktiviteetin elinkaaren ajan tarvittavan tiedonsiirtosäikeen avaus. Vastaavasti onDestroy()-kutsussa aktiviteetin tulisi vapauttaa kaikki loputkin aktiviteetin varaamat resurssit.

Aktiviteetin käyttäjälle näkyvä elinkaari on onStart()- ja onStop()-kutsujen välillä. onStart()-metodia kutsutaan kun aktiviteetti tulee näkyväksi käyttäjälle ja onStop()-metodia kutsutaan kun jokin toinen aktiviteetti on peittänyt kyseisen aktiviteetin kokonaan. Näkyvän elinkaaren aikana tulisi ylläpitää niitä resursseja, joita tarvitaan käyttäjän kanssa kommunikointiin sekä sellaisia, jotka saattavat muuten vaikuttaa käyttäjälle näkyvään käytöliittymään. Esimerksiki lähetystenvastaantajaa on hyvä kuunnella tällä välillä mahdollisten järjestelmänlaajusten käyttöliittymään vaikuttavien tapahtumien varalta. onStart() ja onStop() -kutsuja voi tulla lukuisia aktiviteetin koko elinkaaren aikana. onRestart()-metodia kutsutaan, jos aktiviteetti on jo luotu aiemmin ja pysäytetty sitten onStop()-kutsulla. onRestart()-kutsua seuraa aina onStart()-kutsu.

Aktiviteetti on aktiivisena näytön etualalla onResume() ja onPause() -kutsujen välillä. Kun aktiviteetti on etualalla, käyttäjä käyttää uuri sitä ja se on kaikkien muiden aktiviteettien päällä. onResume() ja onPause() -kutsuja voi tulla tiheästi, esimerkiksi aina kun laitteen näyttö menee lepotilaan tai tulee jokin ilmoitus aktiviteetin päälle, joten onResume() ja onPause() -metodien tulisi olla kevyitä.

Androidin järjestelmä voi tuhota sovelluksen prosessin `onPause()`, `onStop()` tai `onDestroy()` jälkeen. Tämän takia tärkeä pysyvä tieto on syytä tallentaa `onPause()`-kutsun jälkeen. Tallennus voidaan tehdä esimerkiksi toteuttamalla vapaaehtoinen callback-metodi `onSaveInstanceState()`, jota kutsutaan aina ennen kuin järjestelmä mahdollistaa aktiviteetin tuhoamisen. `onSaveInstanceState()` saa parametrinaan `Bundle`-olion, johon voi tallentaa tietoja nimi-arvo-pareina. Sama `Bundle`-olio tulee aktiviteetille `onCreate()` ja `onRestoreInstanceState()` -metodeille. Tiedon palautuksen voi tehdä kummassa tahansa näistä metodeista. `Activity`-luokka tarjoaa myös oletustoteutuksen `onSaveInstanceState()`-`onRestoreInstanceState()`-metodeista, jotka osaavat monissa tapauksissa suorittaa tiedon tallennuksen (ja kyseisten metodien yliluokkatoteutusta onkin syytä kutsua omasta toteutuksesta). Aktiviteetin tilanpalautusta tarvitaan usein, esimerkiksi aina kun käyttäjä vaihtaa sovelluksen suuntaa pysty- ja vaakasuuntien välillä.

Aktiviteettien vaihtumisen yhteydessä takaisinkutsujen järjestys on aina sama. Kun aktiviteetti A käynnistää aktiviteetti B:n, ensin kutsutaan aktiviteetti A:n `onPause()`-metodia, sitten aktiviteetti B:n `onCreate()`, `onStart()` ja `onResume()`-metodeita peräkkäin. Viimeiseksi kutsutaan aktiviteetti A:n `onStop()`-metodia, mikäli aktiviteetti B peittää sen kokonaan. Näin esimerkiksi aktiviteetti A:n `onPause()`-metodissa tietokantaan tallennetut tiedot ovat käytössä aktiviteetti B:tä käynnistettäessä. Jos muutoksia taas tekee `onStop()`-metodissa, ne tapahtuvat vasta aktiviteetti B:n käynnistyttyä.

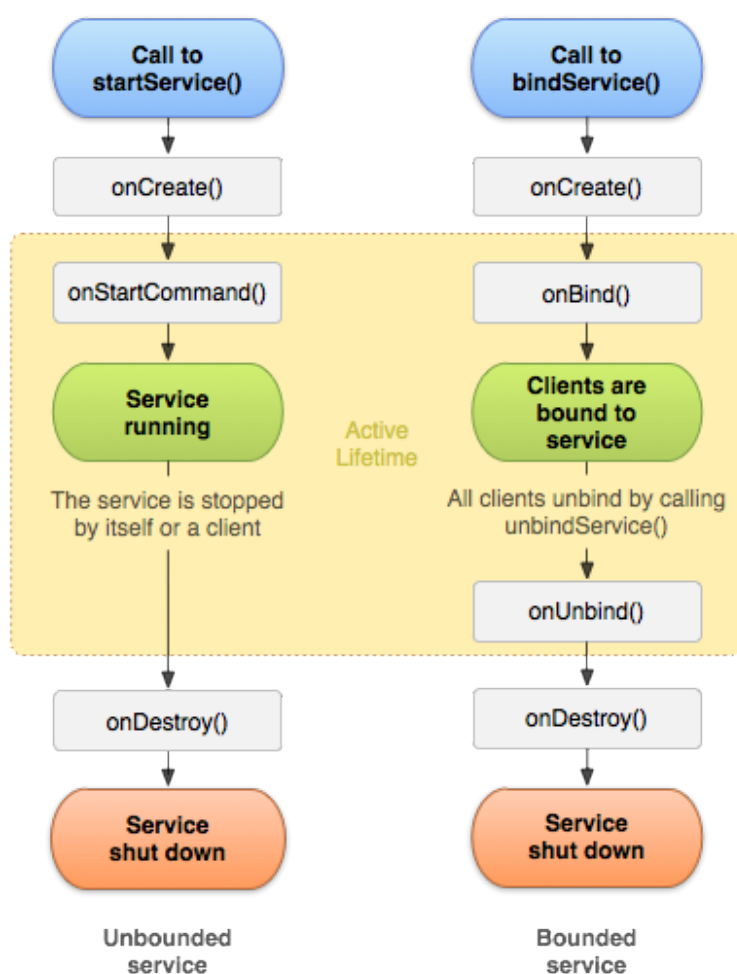
Androidin versiosta 3 (API-versio 11) asti on ollut mahdollista määritellä aktiviteetteihin fragmentteja (`Fragment`). Fragmentit ovat uudelleenkäytettäviä komponentteja, joita voi käyttää osana aktiviteetteja. Niiden avulla on helpompi luoda käyttöliittymiä, jotka skaalautuvat eri kokoisille näytöille. Isommalla näytöllä aktiviteetti voi pitää sisällään useita fragmentteja, jotka pienemmällä näytöllä ovatkin omissa aktiviteeteissaan. Fragmenttien elinkaari on riippuvainen siitä aktiviteetista, johon ne on sisällytetty. Kun aktiviteetti pysähtyy, niin pysähtyy myös aktiviteetin sisältämät fragmentit. Samoin aktiviteetin tuhoutuessa tuhoutuu myös fragmentit. Aktiviteettien sisällä fragmenteilla voi kuitenkin olla oma elinkaarensa, niitä voi käynnistää ja tuhota vapaasti aktiviteetin ollessa käynnissä.

Fragmenttien elinkaarta hallitaan callback-metodeilla, kuten aktiviteettejakin. Monet metoditkin ovat samoja, kuten `onCreate()`, `onStart()`, `onPause()` ja `onStop()`. Lisäksi fragmenteilla on omia callback-metodeita. `onCreateView()`-metodia kutsutaan, kun fragmentin käyttöliittymä tulee ensimmäistä kertaa näkyviin käyttäjäl-

le. `onAttach()`-metodia kutsutaan kun fragmentti on liitetty johonkin aktiviteettiin. Tällöin fragmentti saa itselleen viitteen aktiviteettiin kommunikointia varten. `onActivityCreated()`-metodia kutsutaan, kun fragmentin liittäneen aktiviteetin `onCreated()`-metodi on ajettu. `onDestroyView()`-metodia kutsutaan kun fragmentin käyttöliittymä tuhoetaan ja `onDetach()`-metodia kutsutaan kun fragmenttiin liitetty aktiviteetti irroitetaan fragmentista.

Layout-tiedostoista jotain.. Ei ehkä niin olennaista, että tarvitsisi tehdä oma aliluku. [andb]

2.4 Palvelut

Kuva 2: placeholder omalle kuvalle

Palvelut ovat pitkäkestoisia taustaoperaatiota. Muut sovelluskomponentit voivat käynnistää niitä ja ne jatkuvat vaikka käyttäjä lopettaisi kyseisen sovelluksen käyt-

tämisen. Palvelu voi esimerkiksi soittaa musiikkia, suorittaa verkkotransaktioita, kommunikoida sisällöntarjoajien kanssa tai tehdä levykirjoitusta.

Palvelut voivat olla kahdenlaisia. Käynnistettävät (started) palvelut suorittavat tehtävänsä kun niiden `startService()`-metodia kutsutaan. Tällainen palvelu voi jatkaa pyörimistä taustalla, vaikka sovellus suljettaisiin. Tyypillisesti käynnistettävä palvelu tekee jonkin yhden operaation, kuten tiedoston latauksen tai lähettämisen, ja lopettaa sitten itsensä. Käynnistettävät palvelut eivät yleensä palauta palautusarvona kutsujalle mitään. Käynnistettävien palveluiden tulee sulkea itsensä operaation valmistuttua kutsumalla `stopSelf()`-metodia. Myös muut komponentit voivat sulkea palvelun kutsumalla `stopService()`-metodia.

Sidotut (bound) palvelut ovat sellaisia, että sovelluskomponentit sitovat palvelun niihin kutsumalla `bindService()`-metodia. Sidotut palvelut tarjoavat asiakas-palvelin (client service..) rajapinnan sitovalle komponentille. Palvelu voi vastaanottaa pyyntöjä ja palauttaa vastauksia niihin. Palvelun elinkaari on sama kuin sen sitoneen komponentin. Useampi komponentti voi sitoa saman palvelun yhtä aikaa. Tällöin palvelu sulkeutuu kun viimeinenkin niistä lopettaa toimintansa. Sitominen vapautetaan kutsumalla `unbindService()`-metodia.

Useimmiten käynnistettävät ja sidotut palvelut ovat erillisiä, mutta joissain tilanteissa sama palvelu voi toimia sekä käynnistettävänä että sidottuna palveluna.

Palveluiden elinkaari kuvassa 2. Aktiviteettien tavoin koko palvelun elinkaari tapahtuu `onCreate()` ja `onDestroy()`-kutsujen välissä ja palvelun alustus tapahtuu `onCreate()`-metodissa. Palvelun aktiivinen elinkaari on `onBind()` ja `onUnbind()`-kutsujen välillä, tai käynnistettävän palvelun tapauksessa `onStartCommand()`-kutsusta kunnes se sulkee itsensä `stopSelf()`-kutsulla. `onBind()` ja `onStartCommand()` -menetodit saavat parametrinaan aikeen, jonka niitä kutsunut komponentti antoi `bindService()` tai `startService()` -menetodille. [andb]

2.5 Sisällöntarjoajat

Sisällöntarjoajat tarjoavat pääsyn pysyvästi tallennettuun tietoon. Ne kapsuloivat tiedon ja tarjoavat mekanismit tiedon yksityisyyden hallintaan. Sisällöntarjoajat toimivat rajapintana tiedon ja sovelluskoodin välillä. Kun sisällöntarjoajan tietoon halutaan päästä käsiksi, käytetään `ContentResolver`-oliota sovelluksen kontekstissa (`Context`), joka sitten kommunikoi itse sisällöntarjoajan kanssa.

Sisällöntarjoajat eivät ole välttämättä olennaisia, jos tietoon ei haluta päästä käsik-

si muista kuin samasta sovelluksesta. Sovellustenväliseen kommunikointiin sisällöntarjoajat tarjoavat vakiorajapinnan, joka pitää huolen prosessienvälisestä kommunikoinnista ja tietoturvallisuudesta.

Androidin mukana tulee valmiiksi toteutetut sisällöntarjoajat esimerkiksi musiikille, videotiedostoille ja käyttäjän yhteystiedoille. Joitain rajoitteita lukuunottamatta nämä sisällöntarjoajat ovat kaikkien sovellusten käytettävissä. [andb]

2.6 Aikeet

Suurin osa Android-sovellusten kommunikaatiosta on tapahtumapohjaista. Niin aktiviteetit, palvelut kuin sisällöntarjoajatkin käynnistetään lähettämällä niille aie (intent). Tapahtumia käytetään Androidissa, koska niiden avulla komponentit voidaan sitoa toisiinsa ajonaikaisesti ja vasta silloin kun niitä varsinaisesti tarvitaan. Itse aie-oliot ovat passiivisia tietorakenteita, joissa on abstrakti kuvaus operaatiosta, joka halutaan suoritettavan tai lähetysten (broadcast) tapauksessa kuvaus siitä, mitä on tapahtunut.

Aikeiden kohde voidaan nimetä eksplisiittisesti ComponentName-kentässä. Tällöin annetaan kohdekomponentin täydellinen nimi paketteineen, jolloin kohde voidaan tunnistaa yksikäsitteisesti. Tämän muodon käyttäminen vaatii, että kutsuva komponentti tietää kohdekomponentin nimen. Sovelluksensisäisessä kommunikoinnissa tämä onnistuu, mutta sovellustenvälisessä kommunikoinnissa useinkaan ei. Tällöin kohde päätellään implisiittisesti muista aikeelle annetuista kentistä.

Action-kentässä annetaan tapahtuma, joka aikeella halutaan käynnistää, esimerkiksi puhelun aloitus, tai lähetysten vastaanottajien tapauksessa järjestelmässä tapahtunut tapahtuma, kuten varoitus patterin loppumisesta. Intent-luokassa määritellään lukuisia vakioita erilaisia tapahtumia varten, mutta niiden lisäksi sovellukset voivat määritellä myös omia tapahtumia.

Data-kentässä annetaan tapahtumaan liittyvän tiedon osoite (URI) ja tyyppi (MIME). Näin vastaanottava komponentti tietää minkätyyppistä tietoa aikeeseen liittyy, ja mistä se löytyy. Category-kentässä kerrotaan, minkä tyyppisen komponentin odotetaan käsittelevän aikeen. (tähän esimerkkejä). Näitäkin Intent-luokka tarjoaa valmiita, mutta omien käyttö on mahdollista.

Aikeen vastaanottava komponentti voidaan päätellä kahdella tavalla. Jos ComponentName-kentässä on arvo, käytetään siinä määriteltä komponenttia eikä muiden kenttien arvoista välitetä. Muussa tapauksessa Action-, Data- ja Category-kenttien arvojen

perusteella selvitetään, mitä soveltuvia vastaanottavia komponentteja järjestelmään on asennettuna. Tässä käytetään apuna aiesuotimia (Intent filter).

Sovellukset voivat määritellä aiesuotimia, jotta järjestelmä tietää, mitkä sovellukset voivat ottaa vastaan aikeita. Aiesuotimet ovat komponenttikohtaisia, ja ne määrittelevät, mitä tapahtumia, tietotyypppejä ja kategorioita ne tukevat. Aiesuotimia käytetään hyväksi implisiittisessä kohteen määrittelyssä. Jos kohde on määritelty eksplisiittisesti komponentin nimellä, aiesuotimilla ei ole vaikutusta. [andb]

2.7 Android manifest

Jokaisella Android-sovelluksella on AndroidManifest.xml-tiedosto, joka sisältää järjestelmälle välttämätöntä tietoa sovelluksen ajamiseksi. Manifestissa määritellään muunmuassa sovelluksen javapaketti, joka toimii samalla sovelluksen uniikkina tunnisteen, määritellään sovelluksen komponentit, eli aktiviteetit, palvelut, sisällöntarjoajat ja lähetysten vastaanottajat, joista sovellus koostuu, sekä niiden toiminnallisuus ulkopuolelta tulevien aikeiden kannalta, mitä oikeuksia sovellus tarvitsee toimiakseen, mitä oikeuksia toisilla sovelluksilla pitää olla, jotta ne voivat käyttää kyseisen sovelluksen palveluita, mikä on sovelluksen vaatima Android API:n miniversio sekä mitä kirjastoja sovellus tarvitsee toimiakseen. [andb]

3 Android-sovellusten testaamisen perusteet

Pitäiskö tässä luvussa olla jotain ylipäänsä testaamisen perusteita, vai riittääkö että johdannossa sivutaan aihetta?

3.1 Testaamisen peruskäsitteitä

Testitapaus (test case) on yksittäinen testi, jolle on määritelty syötteet, suoritusehdot ja läpäisykriteerit. Testisarja (test suite) taas on joukko testitapauksia. Testisarja voi myös koostua useasta testisarjasta, jolloin esimerkiksi ohjelman jokaiselle komponentille voi olla oma testisarjansa ja yksi testisarja kattaa sitten kaikki yksittäisten komponenttien testisarjat. [PY08, 153]

Yksikkötestauksella (unit testing) tarkoitetaan testejä, joiden kohteena on pienimmät mahdolliset ohjelmakomponentit. Olio-ohjelmoinnissa tämä tarkoittaa useimmiten yksittäistä luokkaa, koska yksittäiset metodit vaikuttavat olion tilaan ja siten metodien toimintaan. [PY08, 282-286]. JUnit [jun] on Javan standardi yksikkötestaustyökalu.

Yksikkötestaus on useimmiten valkoinen laatikko -testausta (white box testing / structural testing / glass box testing), jolloin testejä voidaan kirjoittaa ohjelmakoodin perusteella. Testeiltä voidaan vaatia esimerkiksi tiettyä koodikattavuutta, jolloin varmistetaan, että mahdollisimman suuri osa ohjelmakoodista tulee suoritettua testien aikana. [PY08, 154]

Toiminnallisessa testauksessa (functional testing) testattavan ohjelman sisäistä rakennetta ei tunneta vaan ollaan kiinnostuttu vain syötteistä ja niitä vastaavista tulosteista. Toiminnallista testausta voidaan kutsua myös musta laatikko -testaukseksi (black box testing) (varmistaa jostain toisesta lähteestä että nämä ovat oikeasti synonyymi, wikipedian mukaan ei ole vaan functional on black boxin alalaji!) Toiminnallisessa testauksessa ollaan kiinnostuttu ohjelman käyttäjälle näkyvästä toiminnasta ja niitä voidaan tehdä esimerkiksi ohjelman määrittelyn pohjalta. [PY08, 161-162]

Mallipohjainen testaus (model based testing) on toiminnallisen testauksen alalaji, jossa testitapaukset luodaan automaattisesti ohjelman spesifikaatiosta tehdystä mallista. Jos ohjelma mallinnetaan formaalilla mallilla, kuten äärellisellä automaattilla tai kieliopilla, voidaan testitapaukset generoida täysin automaattisesti. Semi-formaaleilla menetelmillä, kuten luokka- tai oliokaavioilla, mallinnetuista ohjelmista generointi saattaa vaatia manuaalista työtä. [PY08, 245-250]

Järjestelmätestauksessa (system testing) testataan koko järjestelmää, se perustuu ohjelman havaittavaan toimintaan ja se on itsenäinen suhteessa ohjelman toteutukseen. Jos ohjelma läpäisee järjestelmätestit, sen voi olettaa olevan vapaa tunnetuista bugeista. [PY08, 418-421]

Hyväksyntätestien (acceptance tests) tarkoitus on kertoa, onko ohjelma valmist julkaistavaksi. Hyväksyntätesteissä ei etsitä vikoja ohjelmasta, vaan yritetään varmistaa sen riittävä laatutaso. Hyväksyntätestit ovat usein tilastollisia: niissä mitataan ohjelman luotettavuutta, saavutettavuutta tai häiriötiheyttä. Ongelmana tällaisessa testauksessa on, että vaatii hyvin paljon testiainestoa ennen kuin voidaan olla varmoja ohjelman riittävästä laadusta. Usein hyväksyntätestauksessa käytetään alfa- ja beta-testausta, jolloin ohjelman käyttäjät pääsevät testaamaan ohjelmaa ja raportoimaan sen laadusta. [PY08, 421-423]

Mockaus (suomennos?) on tekniikka, joka helpottaa yksikkötestien kirjoittamista. Yksikkötestien ulkoiset riippuvuudet voidaan korvata testeissä kontrolloitavilla mockolioilla. Tällöin testit ovat vakaampia, koska ulkopuolisten komponenttien muokkaus ei vaikuta testeihin, testin haluttuun lopputulokseen vaikuttava ympäristö on helppo saada haluttuun muotoon. Tällöin testien on helppo testata myös sellaisia olosuhteita, jotka ovat harvinaisia, tai vaikea saada muokattua. Lisäksi mockaamalla voidaan korvata vielä tekemättömät ulkoiset riippuvuudet mock-toteutuksilla. [MFC01]

3.2 Mikä on hyvä testityökalu?

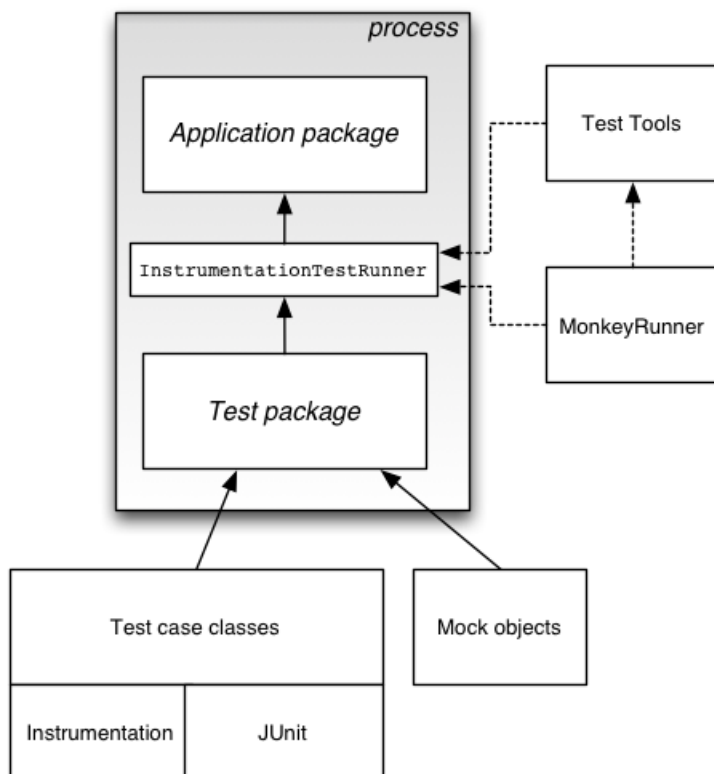
Androidille on tehty Androidin mukana tulevien testaustyökalujen lisäksi monia muita testaustyökaluja. Nämä työkalut erottautuvat Androidin työkaluista jollain tavalla.

Testaustyökalujen arviointia käsittelevät muunmuassa [PS92]

3.3 Android SDK:n mukana tulevia testityökaluja

Androidin SDK:n (suomennos!) mukana tulee monia testaustyökaluja. Testejä voi ajaa joko emulaattorilla tai suoraan puhelimesta.

Androidin testisarjat(suite?) perustuvat JUnit-työkaluun. Puhdasta JUnitia voi käyttää sellaisen koodin testaamiseen, joka ei kutsu Androidin rajapintaa tai sitten voi käyttää Androidin JUnit-laajennusta Android-komponenttien testaukseen. Laajennus tarjoaa komponenttikohtaiset test case (suomennos?) luokat. Nämä luokat tar-

Kuva 3: placeholder omalle kuvalle

joavat apumetodeita mock-olioiden(suomennos?) luomiseen ja komponentin elinkaaren hallintaan. Androidin JUnit-toteutus mahdollistaa JUnitin versio 3:n mukaisen testityylin, ei uudempaa versio 4:n mukaista.

Kuvassa 3 on esitetty Androidin testien ajoympäristö. Testattavaa sovellusta testataan ajamalla testipaketissa olevat testitapaukset MonkeyRunnerilla (ks. luku 3.5). Testipaketti sisältää testitapausten lisäksi Androidin instrumentaatiota, eli apuvälineitä sovelluksen elinkaaren hallintaan ja koukkuja, joilla järjestelmän lähettämiä callback-metodikutsuja pääsee muokkaamaan, sekä mahdollisesti mock-olioita korvaamaan järjestelmän oikeita luokkia testin ajaksi mock-toteutuksella. [andb]

3.4 Komponenttikohtaiset testiluokat

Android tarjoaa aktiviteeteille, palveluille ja sisällöntarjoajille jokaiselle oman testityyliluokkansa, joka mahdollistaa komponenttikohtaisten testien helpomman toteutuksen.

Aktiviteettien testauksessa Androidin JUnit-laajennus on tärkeä, koska aktiviteetilla on monimutkainen elinkaari, joka perustuu paljolti callback-metodeihin (suomenos), joiden suora kutsuminen ei ole mahdollista. Aktiviteettien testauksen pääyläluokka on `InstrumentationTestCase`. Sen avulla on mahdollista käynnistää, pysäyttää ja tuhota testattavana oleva aktiviteetti halutuissa kohdissa. Lisäksi sen avulla voi mockata järjestelmäolioita, kuten `Contexteja` ja `Applicationseja`. Tämä mahdollistaa testin eristämisen muusta järjestelmästä ja `Intentien` luomisen testiä varten. Lisäksi yliluokassa on metodit käyttäjäinteraktion, kuten kosketus- ja näppäimistö-tapahtumien lähettämiseen suoraan testattavalle luokalle.

Aktiviteettien testaamiseen on kaksi olennaista välitöntä yliluokkaa, `ActivityUnitTestCase` ja `ActivityInstrumentationTestCase2`. `ActivityUnitTestCase` on tarkoitettu luokan yksikkötestaamiseen siten, että se on eristetty Android-kirjastoista. Näitä testejä voi ajaa suoraan IDEstä ja tarvittaessa Android-kirjaston mockaamiseen on käytössä `MockApplication`-olio. `ActivityInstrumentationTestCase2` taas on tarkoitettu toiminnalliseen testaukseen tai useamman aktiviteetin testaamiseen. Ne ajetaan normaalissa suoritussympäristössä emulaattorilla tai Android-laitteessa. Aikeiden mockaus on mahdollista, mutta testin eristäminen muusta tuotantojärjestelmästä ei ole mahdollista.

Palveluiden testaaminen on paljon yksinkertaisempaa kuin aktiviteettien. Ne toimivat eristyksessä muusta järjestelmästä, joten testattaessakaan ei tarvita Androidin instrumentaatiota. Android tarjoaa `ServiceTestCase`-yliluokan palveluiden testaamiseen. Se tarjoaa mock-oliot `Application`- ja `Context`-luokille, joten palvelun saa testattua eristettynä muusta järjestelmästä. Testiluokka käynnistää testattavan palvelun vasta kutsuttaessa sen `startService()` tai `bindService()`-metodia, jolloin mock-oliot voi alustaa ennen palvelun käynnistymistä. Mock-olioiden käyttö palveluiden testaamisessa paljastaa myös mahdolliset huomaamatta jääneet riippuvuudet muuhun järjestelmään, koska mock-oliot heittävät poikkeuksen, mikäli niihin tulee metodikutsu, johon ei ole varauduttu.

Sisällöntarjoajien testaaminen on erityisen tärkeää, jos sovellus tarjoaa sisällöntarjoajiaan muiden sovellusten käyttöön. Tällöin on myös olennaista testata niitä käyttäen samaa julkista rajapintaa, jota muut sovellukset joutuvat käyttämään kommunikoidessaan sisällöntarjoajien kanssa. Sisällöntarjoajien testauksen yliluokka on `ProviderTestCase2`, joka tarjoaa käyttöön mock-oliot `ContentResolver`istä ja `Context`istä, jolloin sisällöntarjoajia voi testaja eristyksissä muusta sovelluksesta. Yliluokka tarjoaa myös metodit sovelluksen oikeuksien testaamisen. `Contextin` mock-

olio mahdollistaa tiedosto- ja tietokantaoperaatiot, mutta muut Androidin kirjastokutsut on toteutettu stubeina. Lisäksi tiedon kirjoitusosoite on uniikki testissä, joten testien ajaminen ei yliaja varsinaista sovelluksen tallentamaa tietoa. Sisällöntarjoajatestit ajetaan emulaattorissa tai Android-laitteella. [andb]

3.5 MonkeyRunner

MonkeyRunner tarjoaa rajapinnan, jolla android-sovellusta voi ohjata laitteessa tai emulaattorissa. Se on lähinnä tarkoitettu toiminnallisten testien (functional tests, onko oikea suomennos?) sekä yksikkötestien ajamiseen, mutta soveltuu myös muihin tarkoituksiin. Sen avulla voi esimerkiksi asentaa sovelluksia, ajaa testisarjoja ja sovelluksia ja lähettää niihin syötteitä. Lisäksi monkeyrunnerilla voi ottaa eri kohdista kuvakaappauksia ja verrata niitä referenssikuviiin. Tällä tavalla voidaan tehdä esimerkiksi regressiotestausta.

MonkeyRunnerilla voidaan testata yhtä aikaa esimerkiksi monia eri emulaattoreita tai useita laitteita, jolloin voidaan tehdä fragmentaatiotestausta. MonkeyRunner on myös laajennettavissa, jolloin sitä voi käyttää muihinkin tarkoituksiin. MonkeyRunneria ohjataan pythonilla ja se on toteutettu jythonilla, joka on Javan virtuaalikoneessa pyörivä python-toteutus.[andb]

3.6 Monkey

Monkey on Androidin mukana tuleva työkalu, jota voi ajaa emulaattorissa tai Android-laitteessa ja joka tuottaa pseudosatunnaisia syötteitä ohjelmalle, kuten painalluksia, eleitä sekä järjestelmätason viestejä. Monkeytä voi käyttää esimerkiksi sovelluksen stressitestaukseen tai fuzz-testaukseen.

Monkeylle voi antaa jonkin verran sen toimintaa ohjaavia parametreja. Ensinnäkin testisyötteiden määrää ja tiheyttä voi rajoittaa. Toiseksi erityyppisten syötteiden osuutta voi säätää. Kolmanneksi testauksen voi rajoittaa tiettyyn pakettiin sovelluksessa. Tällöin Monkey pysäyttää testauksen, jos se on ajautuu muihin kuin haluttuun osaan sovelluksesta. Neljänneksi Monkeyn tulosteiden määrää ja tarkkuutta voi säätää.

Monkey pystäyttää testin, jos ohjelmasta lentää käsittelemätön poikkeus tai jos järjestelmä lähettää sovellus ei vastaa -virheviestin. Näissä tapauksissa Monkey antaa raportin virheestä ja miten se syntyi. Monkey voi myös haluttaessa tehdä profiloin-

tiraportin testistä.[andb]

3.7 Androidin testaustyökalujen arviointia

Mikä on hyvällä mallilla, mihin tarvitaan lisätyökaluja

4 Testiprojektista

Testityökalujen vertailussa käytän testattavana ohjelmana Tomdroidia. Tomdroid on GPL-lisenssillä julkaistu avoimen lähdekoodin sovellus, joka toimii muistikirjasovelluksena, joka synkronisoi sisältönsä automaattisesti. [tomb] Tomdroid on valittu testattavaksi sovellukseksi, koska sen lähdekoodi on saatavilla, se on riittävän monimutkainen, jotta sille tehdyt testit kuvaisivat oikeassa android-kehityksessä kohdattavia testaushaasteita, se on vasta beta-vaiheessa, joten sovelluksesta pitäisi löytyä myös bugeja ja lisäksi sovelluksen oma testaus on lähes olematonta.

Tätä tutkimusta varten tein kopion tomdroidin lähdekoodista versiosta 0.7.2 ja kopioin sen githubiin. Sieltä löytyy myös kaikki tässä tutkimuksessa sovellukselle tehdyt testit. [toma]

5 Yksikkötestityökaluja

robolectric vs android test framework k

5.1 Robolectric

Robolectric on yksikkötestaustyökalu, jonka tarkoitus on mahdollistaa android-koodin yksikkötestaus suoraan ohjelmointiympäristössä Javan virtuaalikoneessa ilman emulaattoria. Tarkoitus on mahdollistaa nopea TDD-sykli ja helpompi integrointi jatkuvan integroinnin palveluihin. Normaalisti Android-kirjaston luokat palauttavat kutsuttaessa IDE:stä ajoaikaisen poikkeuksen, mutta Robolectric korvaa nämä luokat varjototeutuksilla, jotka palauttavat poikkeuksen sijaan tyhjän oletusvastauksen (kuten null, 0 tai false) tai jos Robolectricissa on kyseistä metodia varten olemassa varjototeutus, se palauttaa toteutuksen määrittelemän oikeamman paluuarvon.

Robolectricin varjoluokkien käytön vaihtoehtona on jonkin mock-kehiksen käyttäminen androidin kirjaston korvaamiseen, mutta tämä on hyvin työläs ja verboosi tapa kirjoittaa testejä. Lisäksi tällöin testejä kirjoittaessa täytyy tuntea testattavan metodin toiminta hyvin tarkasti, jotta mock-toteutukset saadaan kirjoitettua. Robolectricin varjoluokat mahdollistavat enemmän musta laatikko -tyyppisen testauksen. [roba]

5.2 Aiempaa tutkimusta

Sadeh et al. vertasivat Androidin aktiviteettien yksikkötestausta JUnitilla, AIT:lla (lyhenne/suomennos?) ja Robolectricilla. JUnitilla testattaessa ongelmaksi muodostui se, että ohjelmakoodia jouduttiin melko rajusti refaktoroimaan(suomennos?), jotta luokkien yksikkötestaus onnistui. Tämä tekee ohjelman ylläpidon vaikeaksi. JUnitin hyvä puoli oli erittäin nopea testien ajonopeus. Robolectricillä testien tekeminen taas oli lähes yhtä helppoa kuin AIT:lla. AIT:hen verrattuna Robolectricin vahvuudet oli virhepaikkojen paikantamisen helppous ja nopea ajonopeus. Robolectric-testit ajautuivat viisi kertaa nopeammin kuin AIT:lla ajatut testit, koska AIT ajaa testit emulaattorilla Dalvikilla, Robolectric taas suoraan Javalla. AIT:n suurin vahvuus oli testien kirjoittamisen helppous.[S⁺11]

Sadeh et al. eivät käyttäneet JUnit-testeissään mitään mock-työkalua, joten testeissä testiluokan riippuvuudet mockattiin tekemällä niistä staattisia sisäluokkia testiluok-

kan sisään. Tämä on erittäin verboosi tapa ja vaikutti osaltaan siihen, miksi puhdas JUnit-testi näytti niin hankalalta. Androidin kirjastoluokat on pakko eristää testattavasta luokasta Javan virtuaalikoneella testattaessa, koska androidin kehitysympäristössä käytettävä paketti ei sisällä varsinaisesti luokkien sisältöä, vaan vain niiden luokkien julkiset rajapinnat, jolloin kehitystyökalut osaavat auttaa niiden käytössä, mutta varsinaista toteutusta ei ole.

Jeon & Foster mainitsevat Robolectricin vahvuudeksi sen, että se pyörii Javan virtuaalikoneessa ja näin ohittaa hitaan vaihene testeistä, kun sovellus pitää kääntää emulaattorille tai laitteelle testattavaksi. Robolectric ei heidän mielestään kuitenkaan sovellu kokonaisten sovellusten testaamiseen, koska sen varjoluokat eivät toteuta Androidin komponenteista kuin osan. Ylipäänsä Robolectric vertautuu Jeonin ja Fosterin mielestä paljon robotiumiin. [JF12]

Allevato & Edwards käyttivät Robolectriciä opetuskäyttöön tarkoitetun RoboLIFT-työkalun kehitykseen. Robolectric auttoi heitä ohittamaan emulaattorin käytön ja nopeuttamaan opiskelijoiden testisykliä ja automaattista arviointialgoritmia. Tässä käytössä Robolectricin ongelma oli, että se ohittaa käyttöliittymän piirtämisen kokonaan ja muunmuassa näkymien onDraw-metodia ei kutsuta ollenkaan. Tämän seurauksena esimerkiksi näkymän leveys on aina 0 pikseliä, jolloin sellaiset testit, joilla haluttiin klikata näytöllä johonkin suhteelliseen kohtaan (vaikkapa keskelle) eivät toimineet oikein. [AE12]

5.3 Testit

Testit.

5.4 Analyysi

Se.

6 Toiminnallinen testaus

Robotium vs. monkeyrunner

6.1 Robotium

Robotium ei tule Androidin sdk:n mukana, mutta se on paljon käytetty testityökalu Android-sovellusten testauksessa. Robotiumin slogan on, että se on kuin Selenium, mutta Androidille. Selenium taas on laajasti integraatio- ja funktionaalisessa testauksessa käytetty työkalu, joka mahdollistaa selaimen toimintojen automatisoimisen, kuten linkkien klikkauksen, lomakekenttien täyttämisen jne. [sel]

Robotium on tarkoitettu Android-sovellusten funktionaaliseen-, systeemi- ja hyväksyntätestaukseen. Se on black box -työkalu, eli testin kirjoittajan ei tarvitse päästä käsiksi tai tuntea testattavan sovelluksen koodia. Robotium-testit voivat testata samassa testitapauksessa useita aktiviteetteja. Robotium-testeissä annetaan ohjeita, missä järjestyksessä käyttöliittymäelementtejä klikataan tai syötetään tekstiä.

Robotiumtestejä voi ajaa niin emulaattorissa kuin puhelimessakin. Testit eivät kuitenkaan voi käsitellä kahta eri sovellusta, eli yksi testitapaus voi käsitellä vain yhtä sovellusta. Tällöin sovellustenvälinen integraatiotestaus ei ole mahdollista.

Robotiumin sivuilla sille esitellään useita vahvuuksia Android SDK:n mukana tuleviin työkaluihin verrattuna. Testit vaativat vain vähäistä tuntemusta testattavasta sovelluksesta, Robotium tukee usean aktiviteetin testaamisesta samassa testissä, testien kirjoittamisen nopeus, testikoodin selkeys ja sitkeys, joka johtuu ajoaikaisesta sidonnasta käyttöliittymäkomponentteihin, nopea suoritusnopeus ja helppo integrointi jatkuvan integroinnin työkaluihin Antin tai Mavenin avulla. (pitäisikö ant/maven esitellä jossain?) [robb]

6.2 Troyd

Troyd on Robotiumia käyttäen tehty integraatiotestaustyökalu, jonka tavoite on yhdistää Monkeyn skriptausominaisuudet ja Robotiumin tarjoama korkean tason API. Troyd-testit käyttävät korkean tason komentoja, kuten paina nappia nimeltä x, tarkoista, että ruudulla näkyy teksti y, jne, joten testien kirjoituksen pitäisi olla nopeaa. Lisäksi Troyd tarjoaa nauhoitus-toiminnon, jolla testiä voidaan kirjoittaa siten, että testiä kirjoittaessa ohjelma etenee aina seuraavaan tilaan testin mukaisesti. Lopuksi

testi tallentuu testitapauksiksi. [JF12]

Troyd-testejä kirjoitetaan Rubylla käyttäen Rubyn `Test::Unit`-työkalua, joka on Rubyn standardi yksikkötestityökalu. [tes] Troydin komennot sisältävä `TroydCommands`-moduli sisällytetään testiluokkaan käyttämällä Rubyn mixin-toiminnallisuutta. Testitapauksia voi kirjoittaa kuten tavallisia `test::unit`-testejä tai sitten voi käyttää rekriptin nauhoitusmahdollisuutta.

Troydin heikkouksia on Jeonin ja Fosterin mielestä mahdollisuus testata vain yhtä sovellusta kerrallaan. Esimerkiksi, jos sovellus aukaisee selainikkunan, Troyd menettää sovelluksen kontrollin. Tämä johtuu Androidin testi-instrumentaation rajoituksista. Toinen Troydin heikkous on hidas suoritusnopeus, koska testiskripti odottaa jokaisen komennon jälkeen, että sovellus on oikeassa tilassa ennen testin jatkamista. [JF12]

6.3 TEMA

Pleh.

6.4 Aiempaa tutkimusta

Jeon & Foster mainitsevat Robotiumin vahvuudeksi Androidin omaa Instrumentatiota rikkaamman API:n. Esimerkiksi nappien painamiseen voidaan käyttää nappien nimeä, josta Robotium laskee napin sijainnin. He myös vertaavat Robotiumia omaan Troyd-työkaluunsa ja sanovat sen heikkoudeksi, että testit pitää määritellä etukäteen, eikä niitä pysty muokkaamaan ajonaikaisesti. Muulta toiminnallisuudeltaan Troyd ja Robotium ovat suunnilleen samankaltaisia, koska Troyd on tehty Robotiumin päälle. [JF12]

6.5 Testit

Testit. t

6.6 Analyysi

Se.

7 yksityisyys/turvallisuus/tms

monkey vs ??

7.1 Androidin tietoturvaratkaisuista

Android-sovelluksia ajetaan Javan virtuaalikoneessa, joka pyörii väliohjelmistona (middleware) linuxin ytimen päällä. Jokainen Android-sovellus on oma käyttäjänsä Android-järjestelmässä. Sovellusten välinen kommunikointi on rajattu Androidin oman API:n kautta toimivaksi aikeilla, joten sovellukset eivät pääse suoraan käsiksi toistensa koodiin. Tämä tarkoittaa myös sitä, että jos jostain sovelluksesta löytyy haavoittuvuus, sen kautta ei pääse käsiksi muuhun järjestelmään.

Android-sovellukset määrittelevät xml-manifestissaan (suomennos?) permission labels (suomennos?), joiden perusteella sovellustenvälinen kommunikaatio sallitaan tai estetään. Kutsuvasta sovelluksesta pitää löytyä vastaanottavan päään permisison label. (...) Sovelluksen komponentteja voi myös määritellä yksityisiksi (private), jolloin muista sovelluksista ei pääse niihin mitenkään käsiksi. Julkiset komponentit täytyy erikseen määritellä xml-manifestissa (joten vähemmän hyökättävää).

[OM09]

7.2 Fuzzing

Sovellusten turvallisuusominaisuuksien testaaminen on vaikeaa, koska testitapa poikkeaa tavanomaisesta. Yleensä testeillä halutaan varmistaa, että sovelluksessa on jokin ominaisuus kun taas turvallisuustestaus on negatiivista testaamista: halutaan varmistaa, että sovelluksessa ei ole turvallisuusaukkoja tai muita ei-haluttuja ominaisuuksia. Tällöin on mahdotonta kirjoittaa testitapauksia, koska ei voida mitenkään testata kaikkia mahdollisia sovelluksen suorituspolkuja.[MEK⁺12]

Fuzzing

8 Fragmentaatio

Android-alustan suurimpia haasteita ohjelmistokehityksen ja testaamisen kannalta on fragmentaatio.

Appthwack[app]

8.1 Androidin fragmentaatio

Google tarjoaa android-laitteiden fragmentaation seurantaan palvelua, jossa kerrotaan kahden viikon jaksolla Androidin sovelluskaupassa käyneiden laitteiden jakauma androidin version, näytön koon ja resoluution sekä OpenGL:n version mukaan.[andc] Jakauma ei välttämättä vastaa käytössä olevien Android-laitteiden jakaumaa, mutta toisaalta sovelluskehittäjän kannalta ne käyttäjät, jotka käyttävät sovelluskauppaa, lienevät olennaisimpia.

Versio	Koodinimi	API	Osuus
1.5	Cupcake	3	0.1%
1.6	Donut	4	0.4%
2.1	Eclair	7	3.4%
2.2	Froyo	8	12.9%
2.3 - 2.3.2	Gingerbread	9	0.3%
2.3.3 - 2.3.7	Gingerbread	10	55.5%
3.1	Honeycomb	12	0.4%
3.2	Honeycomb	13	1.5%
4.0.3 - 4.0.4	Ice Cream Sandwich	15	23.7%
4.1	Jelly Bean	16	1.8%

Taulukko 1: Androidin versioiden osuus 1.10.2012 päättyneellä 2-viikkoisjaksolla

Taulukko 1 kuvaa androidin käyttöjärjestelmäversioiden jakaumaa. Miksi olennainen? Androidin 4-versio julkaistiin lokakuussa 2011, mutta vuotta myöhemmin vain noin neljäsosa laitteista käyttää 4. versiota. Jos sovelluskehittäjä haluaa tukea esimerkiksi 90% markkinoilla olevista laitteista, on tuki ulotettava 2.2-versioon, joka julkaistiin toukokuussa 2010. [andd]

Android-laitteet poikkeavat toisistaan sekä näytön fyysisen koon, että pikselitiheyden puolesta. Taulukossa 2 on kuvattuna erilaisten näyttötyyppien jakaumaa. Näytön koon arvioinnissa android käyttää tiheysnormalisoituja pikseleitä (Density-

	ldpi (120dpi)	mdpi (160dpi)	hdpi (240dpi)	xhdpi (320dpi)
small	1.7%		1.0%	
normal	0.4%	11%	50.1%	25.1%
large	0.1%	2.4%		3.6%
xlarge		4.6%		

Taulukko 2: Android-laitteiden näyttökokojen ja pikselitiheyden osuudet 1.10.2012 päättyneellä 7 päivän jaksolla.

independent pixel, dp), jotka lasketaan kaavalla $px = dp * (dpi / 160)$, missä px on pikseli ja dpi on pikseleiden määrä tuumalla. Siten esimerkiksi 240 dpi:n näytöllä, yksi dp vastaa puoltatoista fyysistä pikseliä. Sovellusten ulkoasu tulisi aina suunnitella käyttäen dp:tä yksikkönä, jolloin skaalaus eri kokoisille ja pikselitiheyksille näytöille onnistuu parhaiten. Taulukossa 2 näyttökoot on lajiteltu niin, että xlarge näyttöjen resoluutio on vähintään 960dp x 720dp, large: 640dp x 480dp, normal: 470dp x 320dp ja small vähintään 426dp x 320dp.

OpenGL ES versio	jakauma
1.1	9.2%
2.0 & 1.1	90.8%

Taulukko 3: OpenGL versiot

Taulukossa 3 on kuvattu OpenGL ES -versioiden jakauma Android-laitteissa.[andc]

Oheisten muuttujien lisäksi Android-laitteet poikkeavat toisistaan myös monilla muilla tavoin. Suoritintehoa laitteissa on hyvin eri määrissä käytössä ja näytönohjainten tehotkin vaihtelevat. Lisäksi erilaisia lisälaitteita, kuten gps, kiihtyvyysantureita, kompasveja yms. saattaa olla laitteissa, tai olla olematta.

8.2 Mitä keinoja android sdk tarjoaa fragmentaation hallintaan

Jos sovellus tarvitsee välttämättä laitteelta tiettyjä ominaisuuksia, on mahdollista suodattaa sovellus pois Androidin sovelluskaupan hauista, jos sitä haetaan laitteella, joka ei tue sovelluksen vaatimia ominaisuuksia. Tärkeimmät suotimet ovat androidin API:n minimiversio, tiettyjen lisälaitteiden olemassaolo ja näytön koko.

<uses-sdk>-direktiivillä (directive suomennos?) määritellään Androidin API:n minimiversio. Jos laitteessa on käytössä pienempi API-versio kuin direktiivillä annettu,

sovellusta ei näytetä hakutuloksissa. <support screens>-direktiivi määrittelee, millä näytön koolla sovellus toimii. Tavallisesti määrittelemällä jokin tuettu koko, sovel-luskauppa olettaa, että laite tukee sen lisäksi myös isompia näyttökokoja, muttei pienempiä. On myös mahdollista määritellä erikseen kaikki tuetut näyttökoot.

<uses-feature>-direktiivillä voidaan määritellä mitä ominaisuuksia sovellus vaatii. Näitä on sekä laitteistotasolla, kuten kamera, kiihtyvyysanturi tai kompassi, että ohjelmistotasolla, kuten vaikka liikkuvat taustakuvat, joiden pyörittämiseen kaikis-sa Android-laitteissa ei riitä resursseja. <uses-feature>-direktiiviä käytetään, kun sovellus ei lainkaan toimi ilman kyseistä ominaisuutta. Jos sovellus on käyttökelpoi-nen myös ilman ominaisuutta, voi tämän hallintaan käyttää muita keinoja (ja ne oli..?) [anda]

9 Profiling

Nii..

10 Pohdintaa

Hmm..?

11 Yhteenveto

Yhteen veto.

Lähteet

- AE12 Allevato, A. ja Edwards, S. H., Robolift: engaging cs2 students with testable, automatically evaluated android applications. *Proceedings of the 43rd ACM technical symposium on Computer Science Education*, 2012, sivut 547–552.
- anda *Android 4.1 Compatibility Definition*.
http://static.googleusercontent.com/external_content/untrusted_dlcp/source.android.com/4.1-cdd.pdf.
- andb Android developer documentation, <http://developer.android.com/>.
- andc Android platform versions, <http://developer.android.com/about/dashboards/index.html>.
- andd Android version history, http://en.wikipedia.org/wiki/Android_version_history.
- app Appthwackin kotisivut, <http://www.appthwack.com/>.
- HN11 Hu, C. ja Neamtiu, I., Automating gui testing for android applications. *Proceedings of the 6th International Workshop on Automation of Software Test*, 2011, sivut 77–83.
- HP11 Ham, H. K. ja Park, Y. B., Mobile application compatibility test system design for android fragmentation. Teoksessa *Software Engineering, Business Continuity, and Education*, Kim, T.-h., Adeli, H., Kim, H.-k., Kang, H.-j., Kim, K. J., Kiumi, A. ja Kang, B.-H., toimittajat, Springer, 2011, sivut 314–320.
- HSJ11 Hyungkeun, S., Seokmoon, R. ja Jin, H. K., An integrated test automation framework for testing on heterogeneous mobile platforms. *First ACIS International Symposium on Software and Network Engineering*, 2011, sivut 141–145.
- JF12 Jeon, J. ja Foster, J. S., Troyd: Integration testing for android. Tekninen raportti, University of Maryland, August 2012. URL <http://drum.lib.umd.edu/handle/1903/12880>.
- jun Junitin kotisivut, <http://www.junit.org/>.

- KM10 Kropp, M. ja Morales, P., Automated gui testing on the android platform. *Proceedings of the 22nd IFIP International Conference on Testing Software and Systems: Short Papers*, October 2010, sivut 67–72.
- MEK⁺12 Mahmood, R., Esfahani, N., Kacem, T., Mirzaei, N., Malek, S. ja Stavrou, A., A whitebox approach for automated security testing of android applications on the cloud. *7th International Workshop on Automation of Software Test (AST)*, June 2012, sivut 22–28.
- MFC01 Mackinnon, T., Freeman, S. ja Craig, P., Endo-testing: unit testing with mock objects. Teoksessa *Extreme Programming Examined*, Addison-Wesley, 2001, sivut 287–301.
- MMP⁺12 Mirzaei, N., Malek, S., Păsăreanu, C. S., Esfahani, N. ja Mahmood, R., Testing android apps through symbolic execution. *JPF Workshop*, 2012.
- MYC⁺11 Ma, X., Yan, B., Chen, G., Zhang, C., Huang, K. ja Drury, J., A toolkit for usability testing of mobile applications. Teoksessa *Lecture Notes of the Institute for Computer Sciences, Social Informatics and Telecommunications Engineering*, Zhang, J. Y., Wilkiewicz, J. ja Nahapetian, A., toimittajat, Springer, 2011, sivut 226–245.
- OM09 Ongtang, M. ja McDaniel, P., Understanding android security. *IEEE Security Privacy*.
- PS92 Poston, R. ja Sexton, M., Evaluating and selecting testing tools. *IEEE Software*.
- PY08 Pezzè, M. ja Young, M., *Software Testing And Analysis*. John Wiley Sons, 2008.
- roba Robolectricin kotisivut, <http://pivotal.github.com/robolectric/>.
- robb Robotiumin kotisivut, <http://code.google.com/p/robotium/>.
- sel Seleniumin kotisivut, <http://seleniumhq.org/>.
- Spa10 Spataru, A. C., Agile development methods for mobile applications. Pro gradu, University of Edinburgh, 2010.

- S⁺11 Sadeh, B., Ørbekk, K., Eide, M. M., Gjerde, N. C., Tønnesland, T. A. ja Gopalakrishnan, S., Towards unit testing of user interface code for android mobile applications. Teoksessa *Software Engineering and Computer Systems*, Zain, J. M., Maseri, W., Mohd, W. ja El-Qawasmeh, E., toimittajat, Springer, 2011, sivut 163–175.
- tes Test::unitin kotisivut, <http://test-unit.rubyforge.org/>.
- TKH11 Takala, T., Katara, M. ja Harty, J., Experiences of system-level model-based gui testing of an android application. *IEEE Fourth International Conference on Software Testing, Verification and Validation (ICST)*, 2011, sivut 377–386.
- toma Tomdroidille tehdyt testit, <https://github.com/jniemisto/tomdroid>.
- tomb Tomdroidin kotisivut, <https://code.launchpad.net/tomdroid>.
- Was10 Wasserman, A. I., Software engineering issues for mobile application development. *Proceedings of the FSE/SDP workshop on Future of software engineering research*, 2010, sivut 397–400.
- wik Android (operating system), [http://en.wikipedia.org/wiki/Android_\(operating_system\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Android_(operating_system))